

Niekoľko myšlienok o ktorých by sa asi malo hovoriť na valnom zhromaždení SKA.

Je niekoľko tém o ktorých píšem už cez dve volebné obdobia a ktoré sa za ten čas ani nepohli. Problémy na ktoré som upozorňoval v mojich článkoch na blogu pred valným zhromaždením v roku 2011 a pred valným zhromaždením v roku 2013 sú stále otvorené a neriešené. A to aj napriek prísľubom, že aspoň niektoré sa riešiť budú a že sa dokonca vyriešia. Žiaľ nestalo sa.

(spomínané a aj ďalšie materiály nájdete aj tu: <http://www.trencin-inak.sk/architekti.php>)

Prakticky všetky problémy na ktoré poukazujem v publikovaných materiáloch sú stále aktuálne a neriešené. Mohol by som ich pokojne po prepísaní dátumov publikovať znovu. To by bolo ale asi zbytočné, keďže sú na webe stále dostupné. Chcem len poukázať na ich neustálu aktuálnosť.

Jedným z problémov, ktorý mal byť už dávno vyriešený je stále absentujúca možnosť interaktívnej diskusie na webovej stránke Komory. (01) Keď som v roku 2011 upozorňoval na potrebu vytvoriť internú zónu na našej webovej stránke ktorá by slúžila na vnútrokomorovú diskusiu bolo mi odpovedané, že na prestavbe webovej stránky sa pracuje a bude to do nej zapracované. Žiaľ pracuje sa na nej asi doposiaľ. A ako sa zdá neúspešne. Pri tom práve diskusia je to, čo najviac našej Komore chýba. (02) Nerozprávame sa spolu a ani vedenie Komory nepociťuje potrebu sa s členskou základňou rozprávať o problémoch ktoré našich architektov trápia.

Pre vedenie Komory je samozrejme pohodlnejšie nechať navrhované materiály len pripomienkovať ako o nich diskutovať. Veď k materiálom na blížiaci sa valné zhromaždenie prišla len jedna hromadná pripomienka z Košíc a 4 individuálne pripomienky + stanovisko zo Žiliny ktorú variantu členského preferujú. Pripomienkové konanie nenahrádza diskusiu. Pripomienkujúci nemá žiadnu spätnú väzbu. V pripomienkovom konaní sa nevydiskutujú rozdielne názory a ich dôvody. Navrhovateľ niečo navrhne, pripomienkujúci povie svoj názor a bodka!

Nedostatok diskusie a predkladanie návrhov „od stola“ viedlo aj k „zmareniu“ ostatného valného zhromaždenia na ktorom sa neprijali žiadne z predkladaných materiálov. (s výnimkou zvolenia nového predstavenstva) (03) A presne tak - „od stola“ - sa pripravili materiály aj na blížiaci sa valné zhromaždenie. A to aj napriek tomu, že po predchádzajúcom valnom zhromaždení sme sa dohodli na potrebe diskusie predovšetkým o spôsobe stanovenia príspevkov do komory. Základnou myšlienkou pri hľadaní spôsobu stanovenia výšky členského na spomínanom valnom zhromaždení bola u viacerých diskutujúcich snaha o jeho zníženie. Dnes nám predstavenstvo predstavuje dva návrhy zvyšujúce jeho výšku. (1. alt. na 214,- €; 2. alt. Na 188,- €; dnes je minálna výška členského 160,- €) Samozrejme, ako som už napísal, bez akejkoľvek širšej vnútrokomorovej diskusie. A to všetko v čase, keď ekonomická situácia nie je pre mnohých architektov dlhodobo priaznivá.

Názory na to, ako stanoviť výšku členského sa rôznia. Jeden z možných pohľadov je aj ten, ktorý odvodzuje výšku členského od toho, čo pre svojich členov Komora robí. Ak sa pozriem na výšku členského z tohto pohľadu, tak v mojom prípade by bolo adekvátne členské povedzme 25,- € na rok.

Odôvodnenie:

Členstvo v Komore mi umožňuje projektovať na vlastnú zodpovednosť pod vlastným menom. Za to som si už zaplatil v poplatku za skúšku. Ďalšie roky ma Komora len vedie v zozname autorizovaných architektov (čo ju nič nestojí) a raz za 2 roky ma pozve na valné zhromaždenie. To je všetko, čo ja dostávam od Komory.

Už počujem protesty typu: „Komora aj v tvojom záujme prejednávala a pripomienkovala napríklad novelu stavebného zákona.“ To je pravda, ale s akým výsledkom?! Trochu mi to pripomína žiaka ktorý neuspel pri skúške, ale tvrdohlavo a vytrvalo zdôrazňuje, že on sa učil. Ako keby to niekoho zaujímalo, keď sa nedostavili výsledky.

Je pravdou, že Komora pripomienkovala novelizáciu stavebného zákona. Ale pokiaľ viem

dosiahnuté výsledky nezlepšia moje postavenie architekta v spoločnosti a ani mi neuľahčia prácu.

Ak sa niekomu zdá nemiestne hovoriť o ekonomickom postavení architektov v súvislosti s Komorou dovoľm si odcitovať kúsok zo zákona č. 138/1992 Zb.z. o autorizovaných architektoch a autorizovaných stavebných inžinieroch:

Prvý oddiel
Slovenská komora architektov

§ 24

Postavenie a základné úlohy

(2) Slovenská komora architektov je samosprávna stavovská právnická osoba, ktorej úlohou je najmä

a) podporovať architektov a krajinných architektov a obhajovať ich práva a profesijné, sociálne a hospodárske záujmy,

Ako vidno, podľa zákona je prvoradou úlohou Komory slovenských architektov obhajovať profesijné, sociálne a hospodárske záujmy svojich členov. Ak je toto prvoradou úlohou Komory, tak by sme sa mali na valnom zhromaždení rozprávať v prvom rade o týchto otázkach:

- Ako Komora za uplynulé volebné obdobie:
  - podporovala svojich členovia?
  - obhajovala práva svojich členov?
  - obhajovala profesionálne záujmy svojich členov?
  - obhajovala sociálne záujmy svojich členov?
  - a ako obhajovala hospodárske záujmy svojich členov?

Výška členského nie je jediným problémom a podľa mňa ani nie tým základným. Základnou otázkou je to, ako komora háji záujmy svojich členov. A to aj záujmy ekonomické. (04) Veď práve obhájením ekonomických záujmov svojich členov by Komora odstránila aj problémy s členským.

Ďalším pretrvávajúcim problémom je postavenie architekta v spoločnosti. (05) Špeciálne autorizovaného architekta.

A opäť. Ak by bolo iné postavenie autorizovaného architekta v spoločnosti mala by aj Komora viac členov a viac financií z členského. (06)

V nasledujúcej časti sa pokúsim pomenovať v jednotlivých bodoch problémy o ktorých by sme mali diskutovať a o vyriešenie ktorých by sa mala komora usilovať.

Slovenská komora architektov by mala:

- jednoznačne hájiť záujmy svojich členov a nezaujímať alibistické stanoviská tam, kde sa od nej očakáva zaujatie jasného profesionálneho postoja.
  - Jednou z oblastí je ochrana autorských práv. (07) Kto iný, než Komora slovenských architektov by mal byť kompetentný zaujímať odborné stanoviská k tejto problematike? Uľahčilo by to aj iniciovanie novely autorského zákona tak, aby v ňom bolo jednoznačne stanovené, čo je v oblasti architektúry chráneným dielom. Považujem za absurdné, ak niekto presadzuje názor, že autorským dielom je len „dokumentácia“ stavby a nie stavba sama. To ako by sme tvrdili, že do bronzu odliata socha nie je autorským dielom, lebo ju neodlieval jej autor a že chránený je len model podľa ktorého bola socha odliata.
  - Druhou oblasťou sú súťaže a následné narábanie zo súťažnými materiálmi. Aj v tomto prípade by bolo treba jednoznačne stanoviť rozsah autorských práv a narábania s nimi.
- jednoznačne pomenovať rozdiel medzi inžinierom architektom a stavebným inžinierom. Z rozdielu v obsahu ich vysokoškolského štúdia by mal vyplývať aj rozdiel v ich

profesionálnom zameraní. V ich pracovnej náplni.

- Obsah štúdia architekta sa líši od obsahu štúdie stavebného inžiniera. Tak prečo sa to následne v projekčnej praxi nerozlišuje? Aj na tento problém som už poukázal. (08) Pre vyriešenie tohto problému je treba novelizovať zákon o autorizovaných architektov a autorizovaných stavebných inžinieroch a stavebný zákon. Cieľom by malo byť, aby každý stavebný projekt musel mať svojho oprávneného projektanta architekta tak, ako je to pri statike a ostatných profesiách.
- Absencia architekta ako neopomenuteľného „profesistu“ súvisí s postavením architekta v spoločnosti. Vyzerá to tak, že spoločnosť architektov v podstate ani nepotrebuje. Na rozdiel od statikov, vodárov, plynárov, kúrenárov atď. Tí sú nepostrádateľní. Architekti nie.
- jednoznačne požadovať aby autorizovaný architekt ktorý musel skúškou a obhajobou svojich prác preukázať schopnosť samostatne pracovať a následne je povinný sa celoživotne vzdelávať, nebol v praxi kontrolovaný, usmerňovaný a hodnotený v svojej profesionálnej činnosti nearchitektom alebo architektom, nečlenom Komory, ktorý nemusel nikdy nič nikomu preukazovať a ktorý sa nemusí celoživotne vzdelávať.
  - Cieľom by malo byť, aby aspoň v krajských a okresných mestách boli útvary hlavného architekta vedené autorizovanými architektmi. Na to je treba novelizovať zákon o obecnom zriadení. Nie je preda normálne, ak hlavný architekt mesta nie je členom komory a na vlastnú zodpovednosť preto nemôže vyprojektovať ani obyčajnú administratívnu budovu. Zato ale môže rozhodovať a aj rozhoduje o investíciách za desiatky miliónov eur a o koncepcii stavebného rozvoja celého mesta.
- pri obhajobe ekonomických záujmov svojich členov a postihovaní „dampingových cien“ zabezpečiť, aby konkurentom autorizovaného architekta bol zase len autorizovaný architekt.
  - Táto otázka súvisí z jedným z predchádzajúcich bodov. Naviac by bolo treba prehodnotiť novelu stavebného zákona zaoberajúcu sa drobnými a jednoduchými stavbami. Dnes môže napríklad rodinný dom vyprojektovať stredoškôľák ktorí nie je členom Komory nie je nijako postihnuteľný za dampingové ceny. Pri tom jeho náklady, ak do nich započítame aj vysokoškolské štúdium, celoživotné vzdelávanie a členské poplatky Komore sú vždy nižšie než náklady architekta, člena komory. Takýto „projektant“ bude vždy ponúkať nižšie ceny ako člen komory. Naviac, stredná škola pripravuje svojich maturantov na iné úlohy ako na úlohu zodpovedného projektanta a autora stavby aj keď len jednoduchej, akou je v zmysle novely stavebného zákona aj rodinný dom. Samozrejme otázkou je aj architektonická kvalita takýchto projektov. Veď aj rodinný dom by mal byť architektonickým dielom.
  - Pri tom netvrdím, že stredoškôľák sa nemôže stať členom Komory. Ak splní všetky požiadavky tak prečo nie. Ale potom už bude (alebo by aspoň mal byť) postihnuteľný za dampingové ceny.
  - Samostatnou otázkou o ktorej sme už rozprávali, ale ju nedoriešili je otázka cenníka projektových prác. Aj architekti z času na čas pracujú pre štát, tak ako právnici, súdny znalci, tlmočníci a prekladatelia. Na rozdiel od architektov tieto profesie oficiálne cenníky majú.
- zmeniť spôsob overovania súťažných podkladov a celkového prístupu k súťažiam.
  - V prípade Komorou overených súťaží je toto overenie verejnosťou chápané ako prevzatie odbornej garancie nad súťažou. A to nie len v laickej verejnosti, ale aj medzi architektami. Z tohto dôvodu je treba jednoznačnejšie deklarovať, čo overenie súťažných podkladov znamená.
  - Dnes zaužívaná prax, keď súťažné podklady overuje len jeden člen na to určenej komisie a to aj vtedy, ak nie je z mesta, či obce ktorej sa súťaž týka považujem bez diskusie s architektmi znalými miestnych pomerov za chybu. O spôsobe overovania súťažných podmienok treba rozvinúť vnútrokomorovú diskusiu a zaužívaný postup

- zmeniť.
- Zároveň treba rozvinúť aj diskusiu o potrebe návratu k vyplácaniu režijných nákladov zúčastneným autorom a o prípustnom rozsahu a obsahu materiálov požadovaných od súťažiacich. Napríklad o požiadavke odovzdať súťažný návrh aj v „živých“ dwg formátoch. (09)
- Jednoznačne by sme mali formulovať pravidlá delegovania členov komory do súťažných komisií. Nemalo by byť prijateľné, aby Komora delegovala do súťažnej komisie (poroty) architekta ktorý nemá s územím ktoré sa súťažou rieši, nič spoločné ak v zozname vyškolených členov komory sú viacerí architekti z dotyčného regiónu, či mesta.
- Ak si vypisovateľ súťaže vymenuje do súťažnej komisie (poroty) architektov podľa svojej úvahy má na to samozrejme právo, ale v takomto prípade nemožno takto vybraného člena označiť za oficiálneho zástupcu SKA.
- Ak Komora overuje súťažné podmienky a vzhľadom na vnímanie postavenia komory verejnosťou by mala mať Komora v porote automaticky aspoň jedného člena ktorého deleguje ona.
- Aj keď sa to bude zdať neuveriteľné, architekti sa nevedia dohodnúť ani na tom, čo je vlastne súťažným návrhom. (10) O to viac je potrebné o tejto téme diskutovať.
- odstrániť formalizmus z celoživotného vzdelávania.
  - Celoživotné vzdelávanie je prirodzená činnosť každého výkonného architekta. Bez neho by nedokázal držať krok s dobou a podpíľoval by si „ekonomický konár na ktorom sedí“. Ak chce Komora vo vzdelávaní svojim členom pomôcť (bez ohľadu na zákon) je to chvályhodné. Nemala by to ale byť čisto formálna činnosť. Nemalo by ísť len o kredity. Veď aký že mé napríklad prínos pre architekta urbanistu, či krajinného architekta účasť na firemnom dni výrobcu tehál alebo pórobetónu?
  - Oveľa užitočnejšie by bolo vzdelávanie organizované komorou alebo vysokou školou. Oveľa užitočnejšie ako účasť na firemnom dni by bola diskusia s autormi ocenených diel alebo súťaží, alebo tématické diskusie s osobnosťami našej, či zahraničnej architektonickej obce.

V súvislosti s hore uvedenými poznámkami sa bude treba zamyslieť aj nad zadaním „pracovných úloh“ predstavenstvu Komory s definovaním očakávaných výsledkov. Aby hlavnou činnosťou komory neboli služobné cesty tak, ako sa to javí dnes. (11)

Keď som pri služobných cestách. Už pred ostatným valným zhromaždením som žiadal o sprístupnenie správ zo služobných ciest. Považujem za celkom prirodzené sprístupňovať správy zo služobných ciest, zvlášť ak poverení pracovníci na ne chodia vraj v našom mene a v našom záujme, ale určite za naše peniaze.

Okrem hore uvedených bodov sú tu aj predkladané a neprediskutované zmena Štatútu a Disciplinárneho poriadku (12)

Ako som už napísal, materiály predkladané na blížiaci sa valné zhromaždenie nevznikli v spolupráci s členmi Komory a ani neboli s členmi Komory prediskutované. Z tohto dôvodu sú aj tieto materiály principiálne neprijateľné a členská základňa by ich mala odmietnuť tak, ako to spravila na ostatnom valnom zhromaždení.

Jediným prijateľným bodom blížiaceho sa valného zhromaždenia by mala byť voľba nového predstavenstva dúfajúc, že si toto už konečne uvedomí potrebu diskusie s členskou základňou a ako prvé vytvorí predpoklady na takúto diskusiu. Až následne by malo predstavenstvo spolu s členmi komory pripraviť materiály pre ďalšie valné zhromaždenie. Za ten čas Komora určite prežije v rozpočtovom provizóriu tak ako prežila ostatné dva roky.

Zjednodušene a jasne povedané. Na blížiacom sa valnom zhromaždení by sme mali:

1. Zvoliť nové predstavenstvo Komory v nádeji, že noví členovia predstavenstva konečne začnú komunikovať s členskou základňou a vytvoria priestor na diskusiu o všetkých problémoch ktoré nás trápia.
2. Odmietnuť všetky predložené materiály ako nedostatočne pripravené a neprediskutované s členskou základňou.
3. Uznesením valného zhromaždenia zaviazat' nové predstavenstvo pripraviť nanovo všetky materiály ktoré je potrebné meniť a upravovať (311) a to na základe širokej vnútrokomorovej diskusie.
4. Po prediskutovaní a nájdení konsenzu o zmenách a úpravách vnútrokomorových materiálov pripraviť nové valné zhromaždenie. A to už konečne tak, ako by valné zhromaždenie malo vyzerať. Ak to nevieme môžeme to odkopírovať z valných zhromaždení Komory českých architektov (14), alebo z valného zhromaždenia SKSI. Nie je predsa v poriadku, ak sa najprv hlasuje vhadzovaním hlasovacích lístkov do urny a až následne sa otvorí valné zhromaždenie, schváli jeho program a zvolí volebná komisia ktorá je za hlasovanie zodpovedná. Okrem toho, čo ak by sme konečne pri schvaľovaní programu valného zhromaždenia chceli, aby sa nám kandidáti ktorých budeme voliť stručne predstavili tak, ako je to bežné a normálne v Komore českých architektov? Asi by sme mali smolu. A, čo ak by sme chceli od zvolených členov volebnej komisie, aby nám potvrdili, že urna bola prázdna pred jej zapečatením a pred tým než sme do nej začali vhadzovať hlasovacie lístky? Asi by sme ich dostali do pomykova.

Tento návrh predkladám preto, že nevidím inú možnosť ako už konečne presvedčiť vedenie Komory aby začalo s celou vážnosťou diskutovať so svojimi členmi, aby začalo svojich členov aj počúvať a ich názory aj brať na vedomie a rešpektovať ich.

Hlavným predpokladom akýchkoľvek zmien ale bude vyššia účasť architektov na valnom zhromaždení. Len tak sa môžeme pokúsiť presadiť potrebné zmeny.

Ak nie ste spokojní s chodom Komory a z akéhokoľvek dôvodu sa nezúčastníte valného zhromaždenia, to najmenej čo môžete spraviť je splnomocniť kolegu ktorí sa valného zhromaždenia zúčastní a ktorého názory sú vám blízke. (15) Ak si vyberiete mňa budem vás zatupovať najlepšie ako viem.

Moje údaje: Akad.arch.Ing.Igor Mrva
autorizačné číslo: 0337 AA 1234

Adresa: Kubranská 235
911 01 Trenčín

Autor: **Akad.arch.Ing. Igor Mrva**

Poznámky:

(01) - <http://www.trencin-inak.sk/pdf/k20.pdf> návrh 01 z r. 2011
- <http://www.trencin-inak.sk/pdf/k17.pdf> r. 2011

(02) - Pre potreby vzájomnej diskusie členov komory som vytvoril uzatvorenú skupinu na Facebooku s názvom Architekti – SKA. Nájdete ju na tejto adrese: <https://www.facebook.com/groups/343299292507024/>

(03) - Na valnom zhromaždení sa najviac diskutovalo o členských poplatkoch. Základnou myšlienkou bolo anulovať následný poplatok a ostať len pri základnom poplatku naviazanom na priemernú mzdu.

(04) - <http://www.trencin-inak.sk/pdf/k15.pdf> r. 2011

(05) - <http://www.trencin-inak.sk/pdf/k01.pdf> r. 2011

(06) - V Trenčíne pôsobí celkovo 26 autorizovaných architektov ale aj ďalších 18 architektov ktorí nie sú členmi SKA a to aj napriek tomu, že spĺňajú všetky požiadavky na členstvo. Ak sa ktoréhokolvek z nich spýtam na dôvod prečo nie je členom SKA odpovie mi protiotázkou: „A prečo by som mal vstúpiť do Komory? Pracovať v cudzine nechcem a čo iné mi vie Komora ponúknuť? Čo by som dostal za každoročné členské? Čo by Komora pre mňa reálne robila?“

(07) - <http://www.trencin-inak.sk/pdf/k08.pdf> r. 2011

(08) - <http://www.trencin-inak.sk/pdf/k20.pdf> návrh 02 z r. 2011

- <http://www.trencin-inak.sk/pdf/k16.pdf> r. 2011

(09) - <http://www.trencin-inak.sk/pdf/o24.pdf> r. 2014

(10) - Čo je súťažným návrhom? Všetko, čo súťažiaci odovzdal? (Nekaširované návrhy napaneloch ktoré posudzuje porota + návrh vo formáte dwg na nosiči, ktorý sa nedostane k porote) Alebo skutočne len to, čo posudzovala porota? A čo ak sa to, čo je na paneloch a to čo je na nosiči v dwg formáte od seba líši?

(11) - <http://www.trencin-inak.sk/pdf/k26.pdf> r.2011

(12) - principiálnym problémom je neprediskutovanie návrhov s členskou základňou

(13) - <http://www.trencin-inak.sk/pdf/k20.pdf> návrh 06 z r. 2011

(14) - <http://www.trencin-inak.sk/pdf/k18.pdf> ČKA- valné zhromaždenie

(15) - Vyplnené splnomocnenie treba doručiť (poslať poštou) na adresu toho, koho splnomocňujete tak, aby ho splnomocnený dostal najneskôr jeden deň pred konaním valného zhromaždenia